

Advies Natuurwaarden Tellegebied en
Taconishof te Heerenveen

BügelHajema

Plek voor ideeën

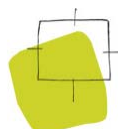
Advies Natuurwaarden Tellegebied en Taconishof te Heerenveen

Inhoud

Rapport + bijlagen

9 september 2011

Projectnummer 550.17.53.00.01.01

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Plangebied en voorgenomen plannen	7
2.1	Ligging	7
2.2	Huidige situatie	7
2.3	Voorgenomen plannen	9
3	Gebiedsbescherming en gebiedsbepaling	11
4	Soortenbescherming en effectbepaling	13
4.1	Vaatplanten	13
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	14
4.3	Zoogdieren - overige	15
4.4	Vogels	15
4.5	Amfibieën, reptielen en vissen	16
4.6	Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	17
5	Conclusie en consequenties	19
5.1	Beschermde gebieden	19
5.2	Beschermde soorten	19
5.3	Uitvoerbaarheid	19
6	Bronnen	21
6.1	Veldbezoek	21
6.2	Media	21
6.3	Literatuur	21

Bijlagen

Inleiding

De gemeente Heerenveen is werkzaam aan twee nieuwe bestemmingsplannen in de wijk Heerenveen-Midden voor twee ontwikkellocaties, namelijk "Tellegebied" en "Taconishof".

AANLEIDING

Het Tellegebied betreft het gebied rond het voormalige zwembad "De Telle". Het nieuwe bestemmingsplan voorziet voor deze locatie in bouwblokken met een gedifferentieerd woonprogramma. De Taconishof betreft een sterk verouderd woongebied waarvan de bebouwing dient te worden vervangen.

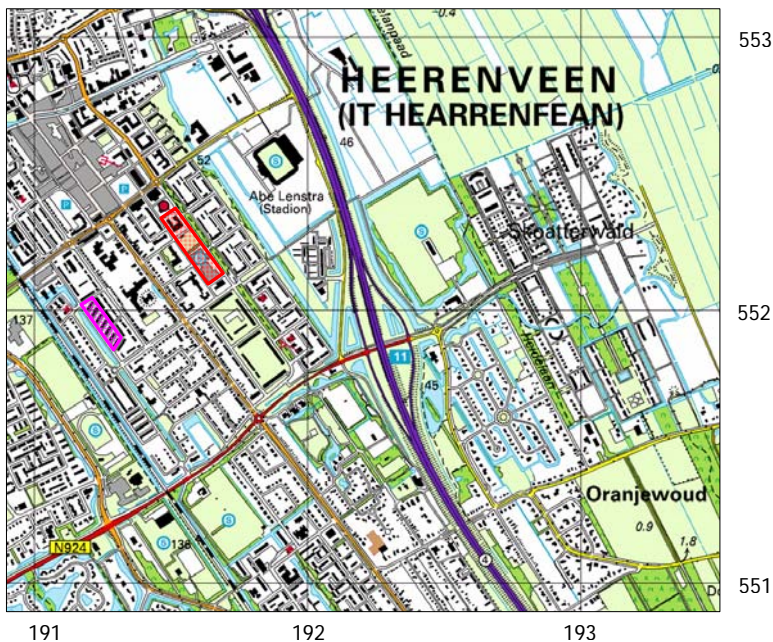
In het kader van de bestemmingsplanprocedure is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

Het Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de bovengenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Nota Ruimte en het Streekplan Fryslân 2007. Waar nodig wordt aandacht besteed aan het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het plangebied wordt weergegeven in onderstaande figuur.

PLANGEBIED

Figuur 1. Topografische kaart met de ligging van het Tellegebied (rood) en de Taconishof (roze) (bron ondergrond: Mijn Kadaster)

OPZET VAN HET RAPPORT	<p>Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen; - beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden; - conclusies en consequenties.
INFORMATIE	<p>De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites; - verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.
BEOORDELING	<p>Op basis van de bekende gegevens en het veldbezoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving. Het is mogelijk dat het onderzoek aantoont dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Waar nodig wordt aandacht geschonken aan eventuele mitigerende en compenserende maatregelen.</p>
BEVINDINGEN	<p>Tot slot wordt in het hoofdstuk Conclusie en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.</p>

Plangebied en voorgenomen plannen

2

2.1

Ligging

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Heerenveen, in de kilometerhokken¹ 191-551 en 191-552 en in uurhok¹ 11-53. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied en de betreffende kilometerhokken. Het Tellegebied ligt tussen de Europalaan en de Coehoorn van Schultingaweg. De Taconishof wordt omsloten door de Bouwe van Ensstraat, de Taconishof en de Kempenaerssingel.

2.2

Huidige situatie

Deelgebied Tellegebied betreft de voormalige locatie van zwembad "De Telle", een speelveld en een locatie van een voormalig gebouw. De bebouwing van zwembad "De Telle" is reeds gesloopt en verwijderd. Het gebied bestaat in de huidige situatie uit een grasveld. Op de topografische kaart, die als figuur 1 is opgenomen, wordt het oorspronkelijke gebouw nog weergegeven. Het speelveld wordt gevormd door een grasveld dat grotendeels wordt omsloten door opgaand groen. Het resterende deel bestaat eveneens uit een grasveld. Zoals uit figuur 1 blijkt, stond hier in het verleden eveneens een gebouw.

TELLEGEBIED

Figuur 2. Aanzicht Tellegebied vanuit het noordwesten

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

Figuur 3. Aanzicht Tellegebied vanuit het zuidoosten

LE ROY TUIN Met betrekking tot de omgeving van het Tellegebied is het noemenswaardig dat ten noordoosten, aan de overzijde van de Europalaan, een groenstrook aanwezig is. Het betreft hier de Le Roy-tuin. De tuin is eind jaren zestig naar de filosofie van Louis le Roy in samenwerking met de gemeente Heerenveen aangelegd en tot ontwikkeling gekomen. De eerste jaren werd op de kilometerlange groenstrook het puin gestort van gesloopte woningen, waarna er een grondlaag op kwam die al snel begroeiëde. De tuin heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld tot een bijzonder park, waar planten en bomen zich vrij kunnen ontwikkelen.

TACONISHOF Deelgebied Taconishof bestaat uit een woongebied, waarvan de bestaande bebouwing dateert uit de jaren '50 van de vorige eeuw. De bebouwing bestaat uit zeven rijen met vijf rijtjeswoningen. De woningen zijn opgetrokken uit baksteen (één bouwlaag) en hebben schuin dak dat bedekt is met bitumen. De woningen hebben zowel voor als achter een tuin.

Figuur 4. Aanzicht Taconishof vanaf de kruising Kempenaerssingel/Taconishof

Figuur 5. Aanzicht Taconishof vanaf kruising Bouwe van Ensstraat / Taconishof

Met betrekking tot de omgeving van de Taconishof is het noemenswaardig dat ten zuidwesten, aan de overzijde van de Kempnaerssingel, een groene waterstructuur aanwezig is. Het betreft een vrij brede watergang met natuurvriendelijke oevers.

WATERSTRUCTUUR

2 . 3

Voorgenomen plannen

Het Tellegebied wordt ingevuld met stedelijke bebouwing in een groene parkachtige omgeving. Het nieuwe bestemmingsplan voorziet in bouwblokken met een gedifferentieerd woonprogramma.

De bestaande bebouwing van de Taconishof is te slecht om nog te kunnen worden gerenoveerd en wordt daarom vervangen. Het nieuwe bestemmingsplan biedt het kader voor deze herontwikkeling. Het deelgebied behoudt hierbij zijn woonbestemming. De volgende bouwregels zijn in het bestemmingsplan opgenomen:

- één bouwlaag, goothoogte 4 meter, met kap (dakhelling ten hoogste 60°);
- op de naar de Kempnaerssingel gericht zijde en langs de randen gelden 2 bouwlagen met kap;
- in dit gebied mogen ten hoogste 76 woningen gebouwd worden.

G e b i e d s b e s c h e r m i n g e n g e b i e d s b e p a l i n g

3

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998, de Nota Ruimte en het Streekplan Fryslân 2007 (zie bijlage 1).

Op 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1989 van kracht geworden. Deze wet bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. In de Natuurbeschermingswet zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt.

NATUURBESCHERMINGSWET
1998

Onder de Natuurbeschermingswet zijn drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, Staats- en Beschermdde Natuurmonumenten en Wetlands.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Nota Ruimte en uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007.

ECOLOGISCHE
HOOFDSTRUCTUUR

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 wordt verder specifiek ingezet op een verantwoorde weidevogelstand en voldoende ganzenfoerageergebied in de open klei- en veenweidegebieden.

NATUUR BUITEN DE EHS

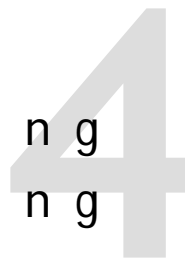
Beschermdde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 liggen op geruime afstand van het plangebied. Het meest nabij gelegen beschermdde gebied betreft het Natura 2000-gebied Deelen dat gelegen is op een afstand van ruim zes kilometer. De meest nabijgelegen beschermdde gebieden in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur zijn de bossen van Oranjewoud, die liggen op een afstand van ongeveer twee kilometer. Belangrijke weidevogel- en ganzenfoerageergebieden liggen eveneens op een geruime afstand, buiten de bebouwde kom van Heerenveen. Gezien de huidige terreinomstandigheden en de ingesloten ligging tussen bebouwing heeft het plangebied ook geen belangrijke ecologische relaties met beschermdde gebieden.

INVENTARISATIE

Gezien de ligging van het plangebied en de aard van de ontwikkelingen, worden met betrekking tot de voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve effecten op beschermdde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het streekplan verwacht.

EFFECTEN

Soortenbescherming en effectbepaling

Relevante wet- en regelgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een afwijkend beschermingsregime (valt zowel onder het middelzware als strenge beschermingsregime).

BESCHERMINGSREGIME

Geraadpleegde databanken (opgave van Het Natuurloket, zie paragraaf 6.2 en bijlage 2), verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

Het plangebied is eind juli 2011 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1). Gezien de aard van het plangebied en op basis van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens, kan van alle soortengroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

VELDBEZOEK

4 . 1

V a a t p l a n t e n

Het groen in het Tellegebied bestaat uit drie grasvelden, een groenstrook met aangeplante struiken en bomen en enkele vrijstaande bomen. Het opgaand groen bestaat voornamelijk uit berk, blauwe atlasceder, Canadese populier, es, gewone esdoorn, metasequoia en vleugelnoot. In de groenstrook staan tussen de aanplant kruiden zoals akkerdistel, Canadese guldenroede, robertskruid en stinkende gouwe. In de grasvelden zijn kruiden te vinden zoals hondsdraf, grote en smalle weegbree, witte klaver, zevenblad en zilverschoon.

INVENTARISATIE

Het groen in de Taconishof bestaat uit (verwilderde) tuinen, grasveld en enkele bomen. In de tuinen is onder meer buxus, conifeer, cotoneaster en liguster aangeplant. Grotere bomen betreffen berk, linde, meidoorn en paardenkastanje.

Op basis van de opgave van Het Natuurloket (bijlage 2) komt naar voren dat in de betreffende kilometerhokken verschillende beschermde soorten zijn aangetroffen. Beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet in het plangebied aangetroffen en deze worden gezien de terreinomstandigheden en het gebruik ook niet in het plangebied verwacht.

In de directe omgeving van het plangebied zijn tijdens het veldbezoek wel beschermde soorten zoals gewone dotterbloem, lange ereprijs en zwanenbloem waargenomen. Het gaat hierbij om groeiplaatsen in de eerder genoemde Le Roy-tuin en groene waterstructuur.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden er geen verbodsovertredingen verwacht.

4 . 2

Zoogdieren - vleermuizen

INVENTARISATIE Het Tellegebied en de Taconishof maken naar verwachting onderdeel uit van het leefgebied van verschillende vleermuissoorten. Alle vleermuissoorten zijn streng beschermd.

De bebouwing in de Taconishof is op basis van de constructie niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In het Tellegebied is geen bebouwing aanwezig. In beide gebieden staan grotere bomen. Hierin zijn echter geen geschikte holten en/of spleten aangetroffen die een functie als verblijfplaats kunnen vervullen. Er worden dan ook geen verblijfplaatsen binnen het plangebied verwacht.

Op basis van het oppervlak, de beperkte hoeveelheid opgaand groen en de reeds aanwezige (straat)verlichting kan geconcludeerd worden dat het plangebied voor vleermuizen een beperkte waarde heeft als foerageergebied.

EFFECTEN Als gevolg van de plannen zal het foerageergebied van vleermuizen veranderen maar niet als zodanig verloren gaan. Negatieve effecten op in de omgeving voorkomende populaties vleermuizen worden niet verwacht.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroep vleermuizen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden er geen verbodsovertredingen verwacht.

4 . 3

Zoogdieren - overige

Het plangebied vormt geen hoogwaardig leefgebied voor grondgebonden zoogdieren. In het plangebied kunnen enkele algemene soorten zoals egel, bosmuis en huisspitsmuis (allen licht beschermd) worden verwacht. De dichtere struikbegroeiingen zijn voor deze soorten geschikt als schuilgelegenheid. Van egel zijn ook uitwerpselen in het Tellegebied aangetroffen. Genoemde soorten worden ook op basis van de Werkatlas Zoogdieren in Fryslân (zie paragraaf 6.3 en bijlage 3) in de omgeving van het plangebied verwacht.

INVENTARISATIE

Beschermde soorten, anders dan licht beschermde soorten, worden op basis van de terreinomstandigheden en het gebruik niet in het plangebied verwacht.

Ten behoeve van de ontwikkelingen zal begroeiing worden verwijderd en de bodem worden vergraven, waardoor leefgebied van de voorkomende soorten (tijdelijk) verloren gaat en enkele vaste verblijfplaatsen kunnen worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen enkele exemplaren bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden gedood. De verwachting is dat het plangebied na inrichting een lagere waarde voor zoogdieren zal hebben.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep overige zoogdieren ontstaan. In het plangebied komen enkele licht beschermde soorten voor. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden verstoord en vernietigd (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

CONCLUSIE

4 . 4

Vogels

Het plangebied is geschikt broedgebied voor park- en tuinvogels zoals ekster, houtduif, merel, Turkse tortelduif en vink. Deze vogels soorten komen in de opgaande begroeiing tot broeden. De bebouwing in de Taconishof is op basis van de constructie niet geschikt als verblijfplaats voor vogelsoorten zoals huismus.

INVENTARISATIE

Het broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten zal als gevolg van de ontwikkelingen veranderen. De nieuwe situatie met een groter bebouwd oppervlak zal na verwachting voor vogels minder geschikt zijn. Indien werkzaamheden, zoals het verwijderen van opgaand groen, gedurende het broed-

EFFECTEN

seizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van broedvogels worden verstoord.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld ontstaan van de aanwezigheid van vogels. In het plangebied komen verschillende vogels tot broeden. Hieronder zijn echter geen vogelsoorten waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. In de laatste optie is het van belang dat in ieder geval het te verwijderen opgaand groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer half maart tot half juli loopt.

4.5

Amfibieën, reptielen en vissen

INVENTARISATIE Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor reptielen en vissen. In het plangebied zelf is ook geen oppervlakte water aanwezig. Het plangebied vormt naar verwachting wel een onderdeel van het leefgebied van enkele algemene amfibieën zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Deze soorten leven buiten de voortplantingsperiode op het land en kunnen op grote afstand van wateren worden aangetroffen in uiteenlopende terreinen. De nabijgelegen waterstructuur is voor deze soorten ook geschikt als voortplantingswater. Genoemde amfibiesoorten worden ook op basis van het Waarnemingenoverzicht 2009 van RAVON (zie paragraaf 6.3) in de omgeving van het plangebied verwacht.

EFFECTEN Ten behoeve van de ontwikkelingen zal begroeiing worden verwijderd en de bodem worden vergraven, waardoor leefgebied van de voorkomende licht beschermde amfibieën (tijdelijk) verloren gaat en enkele vaste verblijfplaatsen worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen enkele exemplaren bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden gedood. De verwachting is dat het plangebied na inrichting een lagere waarde voor amfibieën zal hebben.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroepen amfibieën, reptielen en vissen ontstaan. In het plangebied komen enkele licht beschermde amfibiesoorten voor. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden verstoord en vernietigd (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden

gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

4 . 6

Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Uit de omgeving van het plangebied is de middelzwaar beschermde groene glazenmaker (libel) bekend (zie paragraaf 6.2 en 6.3). Groene glazenmaker plant zich uitsluitend voort in dichte vegetaties van krabbenscheer (waterplant). Het plangebied heeft voor deze libel geen waarde.

INVENTARISATIE

Het plangebied vormt in het geheel geen geschikt leefgebied voor beschermde ongewervelde dieren.

Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroepen dagvlinders, libellen en overige ongewervelden ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden er geen verbodsovertredingen verwacht.

CONCLUSIE

Conclusie en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het Streekplan Fryslân 2007 liggen op ruime afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ontwikkeling zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten.

Voor het betreffende plan is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met het streekplan.

5.2

Beschermde soorten

Op basis van het onderzoek blijkt dat de deelgebieden Tellegebied en Taconishof een beperkte natuurwaarden kennen. Binnen het plangebied komen in het opgaand groen verschillende vogelsoorten tot broeden. Wanneer bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Verder komen in het plangebied enkele licht beschermde amfibieën en zoogdieren voor. Voor licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

Voor het betreffende plan is op voorhand geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

5.3

Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat de aanwezige natuurwaarden geen gevolgen hebben voor de uitvoerbaarheid van het voorgenomen plan.

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek vijf jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Dit betreft een ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet of een besluit waarop de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is (o.a. een besluit voor de Wro). Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het plangebied, die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt ook wanneer het beleid voor beschermde gebieden in de omgeving verandert.

B r o n n e n

6

6 . 1

V e l d b e z o e k

Het plangebied en omgeving is op 25 juli 2011 door de heer ing. D.J. Venema bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Tijdens het bezoek zijn plantensoorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 15 °C en een matige wind.

6 . 2

M e d i a

1. www.natuurloket.nl. Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF);
2. www.telmee.nl. Invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevens-beherende Organisaties (PGO's), op de site is tevens verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden;
3. www.zoogdieratlas.nl. Verspreidingsinformatie van zoogdieren in Nederland. Zoogdieratlas.nl is een initiatief van de Zoogdierverseniging. De Zoogdierverseniging werkt per provincie samen met diverse organisaties.

6 . 3

L i t e r a t u u r

4. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2009 (verspreidingsperiode 2000-2009), RAVON 38, jaargang 12 (4): blz. 78-98;
5. Vos, S., Werkatlas Zoogdieren in Fryslân - verspreiding 1990-2006, Provincie Fryslân, Leeuwarden 2007;
6. Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' (verspreidingsperiode 1999-2006), EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

B i j l a g e n

1. Wet- en regelgeving natuurwaarden
2. Opgave Het Natuurloket
3. Zoogdieren

Bijlage 1. Wet- en regelgeving natuurwaarden

Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

TABEL 1	<p>Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voorzover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.</p>
TABEL 2	<p>Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - de activiteit moet een redelijk doel dienen.
TABEL 3	<p>Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn; - de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn; - er wordt zorgvuldig gehandeld; - er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.
ACTIVITEITENPLAN	<p>Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.</p>
AFWIJZING	<p>Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een</p>

afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.

Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.

GEDRAGSCODE

Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRvS 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.

BEOORDELING

Besluit Rode lijsten flora en fauna

De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004, gedeeltelijk herzien en aangevuld per september 2009) op grond van de artikelen 1 en 3 van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern). Voor het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen (duidelijke) juridische status.

De rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

SAMENSTELLING

- **UW** uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
- **UWW** in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **VN** verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
- **VNW** in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **EB** ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
- **BE** bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;

- KW kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
- GE gevoelig: stabiel of toegenomen, maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen, maar nog algemeen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

BESCHERMDE GEBIEDEN

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

VERGUNNING

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie dit.

ORIËNTATIEFASE/ VOORTOETS

Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In voorliggend rapport heeft de ecoloog die gegevens beschreven.

BEOORDELING

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door de ecoloog wordt gegeven, is voor de Natuurbeschermingswet 1998 het oordeel van het bevoegd gezag nodig (zie ook Vergunning). Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure.

Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringsstoets worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Indien een gebied alleen of mede op grond van een eerdere aanwijzing als natuurmonument is aangewezen, geldt voor dat zelfstandige gebied of voor die specifieke aanwijzingscriteria een lichter afwegingskader met een zekere bestuurlijke vrijheid.

VERGUNNING

Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden gehouden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op: mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende redenen van groot openbaar belang en verplichte (C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gunstig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de initiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stellen dat significant negatieve effecten worden voorkomen.

ADC-CRITERIA

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitats en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.

INSTANDHOUDINGSDOELEN

Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn nog niet alle aanwijzingsbesluiten voor de 162 Natura 2000-gebieden klaar. De laatste stand van zaken met betrekking tot de (definitieve) aanwijzingsbesluiten is te vinden op de internetsite van het Ministerie van EL&I (gebiedendatabase). Zolang definitieve aanwijzing nog niet heeft plaatsgevonden, wordt getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of de concept-aanwijzingsbesluiten.

AANGEWEZEN

Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhoudingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheerplan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastgesteld. Sinds 1 september 2009 zijn voor ruim 80 van de 168 gebieden concept-beheerplannen beschikbaar.

BEHEERPLANNEN

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990 en een vervolg heeft gekregen in de Nota Ruimte van 2006. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In het Streekplan, het Provinciaal Omgevingsplan en/of de Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.

BESCHERMDE GEBIEDEN

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden;
- toekomstige natuurgebieden;
- beheergebieden.

BESCHERMING

Voor de EHS geldt het beschermings- en compensatieregime uit de Nota Ruimte, zoals uitgewerkt in de Spelregels EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS). In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

BEOORDELING

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door een ecooloog wordt gegeven, is in het geval van effecten op de EHS het oordeel van het bevoegd gezag nodig. Dit komt overeen met de Natuurbeschermingswet 1998. Het college van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is gewoonlijk het bevoegd gezag. In voorliggend rapport levert de ecooloog wel de argumenten voor dat besluit.

Bijlage 3. Zoogdieren in de kilometerhokken 191-551 en 191-552 en uurhok 11-53 in en rond het plangebied (zie paragraaf 6.3)

Nederlandse naam	Waarneming			Rode lijst	Beschermingsregime
	191-551	191-552	11-53		
Boommarter			x	KW	streng beschermd
Bosmuis			x		licht beschermd
Bruine rat			x		
Bunzing			x		licht beschermd
Damhert			x		middelzwaar beschermd
Dwergmuis			x		licht beschermd
Dwergspitsmuis			x		licht beschermd
Eekhoorn			x		middelzwaar beschermd
Egel		x	x		licht beschermd
Franjestaart			x		streng beschermd
Gewone baardvleermuis			x		streng beschermd
Gewone dwergvleermuis			x		streng beschermd
Gewone grootoorvleermuis			x		streng beschermd
Haas			x		licht beschermd
Huismuis			x		
Huisspitsmuis			x		licht beschermd
Konijn			x		licht beschermd
Laatvlieger			x	KW	streng beschermd
Meervleermuis			x		streng beschermd
Mol			x		licht beschermd
Muskusrat			x		
Ree			x		licht beschermd
Rosse vleermuis			x	KW	streng beschermd
Rosse woelmuis			x		licht beschermd
Ruige dwergvleermuis			x		streng beschermd
Steenmarter			x		middelzwaar beschermd
Veldmuis			x		licht beschermd
Vos			x		licht beschermd
Watervleermuis			x		streng beschermd
Wezel			x	GE	licht beschermd
Woelrat			x		licht beschermd

Colofon

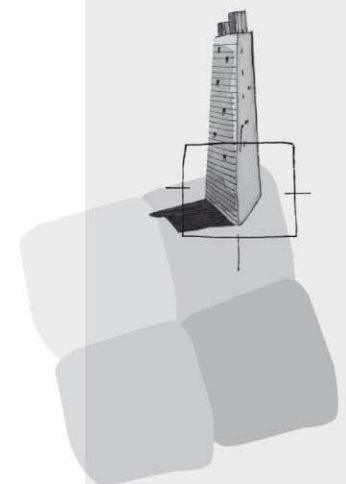
Opdrachtgever
Gemeente Heerenveen

Contactpersoon
De heer S. Doelman

Rapport
BügelHajema Adviseurs b.v.
De heer D.J. Venema

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs b.v.
De heer M. Mosterman

Projectnummer
550.17.53.00.01.01

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort